

Бекітілген:
«SinoasiaB&R»(сақтандыру компаниясы"АҚ
СиноазияБиЭндАр)»Директорлар кеңесінің шешімімен"
Хаттама№1-2024о11.03.2024 жыл

РеспубликаКазахстан,А26С7Х9,г.Алматы,ул.Карасайбатыра34 Телефон:
(727) 339 20 41, 339 20 42



**АЗАМАТТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ МІНДЕТТІ САҚТАНДЫРУДЫҢ
ЖАЛПЫ ШАРТТАРЫ (ҚАҒИДАЛАРЫ)
ҚЫЗМЕТІ ҮШІНШІ ТҰЛҒАЛАРҒА ЗИЯН КЕЛТІРУ ҚАУПМЕН
БАЙЛАНЫСТЫ ОБЪЕКТИЛЕР ИЕЛЕРІНІҢ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ**

Алматы қ.,2024 ж.

1. АНЫҚТАМА

- 1.1. **авария**--қауіпті өндірістік объектіде қолданылатын ғимараттардың, құрылыстардың және (немесе) техникалық құрылыстардың қирауы, бақыланбайтын жарылыс және (немесе) қауіпті заттардың шығарылуы;
- 1.2. **инцидент** - қауіпті өндірістік объектіде қолданылатын техникалық құрылыстардың істен шығуы немесе зақымдануы, аварияға әкеп соқпаған технологиялық процестің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін параметрлердің ауытқуы;
- 1.3. **1.3. қауіпті өндірістік фактор**--қауіпті өндірістік объектілердегі авариялар, инциденттер кезінде туындайтын, өмірге, денсаулыққа және (немесе) мүлікке зиян келтіретін физикалық құбылыс;
- 1.4. **қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектінің иесі**--қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қауіпсіздігімен байланысты объектінің иеленуші жеке және (немесе) заңды тұлға, меншік құқығында, шаруашылық жүргізу құқығында немесе жедел басқару құқығында не кез келген басқа заңды негізде;
- 1.5. **қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объект иесінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі**--қауіпті өндірістік фактормен үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянның орнын толтыру Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген;
- 1.6. **пайда алушы-сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға**;
- 1.7. **сақтандыру жағдайы**--қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты басталуымен сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін оқиға;
- 1.7.1. **сақтандыру омбудсманы**--өз қызметінде "сақтандыру қызметі туралы" Қазақстан Республикасының заңына сәйкес сақтандыру нарығына қатысушылар арасындағы келіспеушіліктерді реттеуді жүзеге асыратын тәуелсіз жеке тұлға;
- 1.8. **сақтандыру сомасы**--міндетті сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайының басталу кезеңіндегі сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы;
- 1.9. **сақтандыру сыйлықақысы**--сақтанушы объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде сақтанушыға (пайда алушыға) соңғы міндеттемелерді қабылдағаны үшін сақтандырушыға төлеуге міндетті ақша сомасы;
- 1.10. **сақтандыру төлемі**--сақтандырушы сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру сомасы шегінде төлейтін ақша сомасы;
- 1.11. **сақтандырушы**--сақтандыру ұйымы ретінде тіркелген және сақтандыру қызметін жүзеге асыру құқығына лицензиясы бар, сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушыға немесе өзге тұлғаға (пайда алушыға) шартта белгіленген сома (сақтандыру сомасы) шегінде сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті заңды тұлға;
- 1.12. **сақтандырылушы**--өзіне қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын тұлға;
- 1.13. **сақтанушы**--сақтандырушымен объектінің иесінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасқан тұлға, оның қызметі қауіпсіздігі үшінші тұлғаларға зиян келтіру. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушы бір мезгілде сақтандырылған болып табылады;
- 1.14. **уәкілетті орган**--өнеркәсіптік қауіпсіздік облысының мемлекеттік саясатын әзірлеуді, әзірлеуді және салааралық үйлестіруді жүзеге асыратын орталық атқарушы орган;
- 1.15. **үшінші тұлға**--өміріне, денсаулығына (немесе) мүлкіне қауіпті өндірістік фактор зиян келтірген тұлға.

Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектінің қызметкерлері мен иелері үшінші тұлғалар болып табылмайды.

2. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ

- 2.1. Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру (бұдан әрі - объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру) қызметі Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген өмірге, денсаулыққа және (немесе) денсаулыққа келтірілген зиянды өтеу міндетімен байланысты үшінші тұлғаларға зиян келтірудің қауіпсіздігімен байланысты объект иесінің мүлкітік мүддесі болып табылады.) үшінші тұлғалардың мүлкіне қауіпті өндірістік фактор болып табылады.

**3. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ, САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНАН
 ЕРЕКШЕЛІКТЕР ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ
 ШЕКТЕУ**

- 3.1. Сақтанушының (сақтандырылушының) зиянын, өмірін, денсаулығын (немесе) мүлкін өтеудің азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің басталу фактісі үшінші тұлғаның қауіпті өндірістік факторы болып танылады.

4. ҮШІНШІ ТҮЛҒАЛАРҒА ҚЫЗМЕТІ ЗИЯН КЕЛТІРУ ҚАУПІМЕН БАЙЛАНЫСТЫ ОБЪЕКТІЛЕР

- 3.1. Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер "Азаматтық қорғау" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздікті декларациялауға жататын объектілер болып табылады
- 3.1.1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациялары тіркелген объектілер туралы мәліметтер уәкілетті органның интернет-ресурсында орналастырылады.
- 3.1. Егер объект иесінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде объект уәкілетті орган бекіткен декларацияланатын қауіпті өндірістік объектілерді жария ету өлшемшарттарына сәйкес келмесе, онда сақтанушы уәкілетті органның аумақтық бөлімшесіне объектідегі өнеркәсіптік қауіпсіздіктің жай-күйі туралы ақпарат береді.
- 3.2. Объектінің Қағидалардың 4.3-тармағында көрсетілген өлшемдерге сәйкес келмеуі объектінің иесіне шартты сақтандыруды мерзімінен бұрын тоқтатуға құқық береді. Бұл ретте сақтандырушының сақтандыру сыйлықақысын сақтандыру жұмыс істеген уақытқа пропорционалды түрде бастауға құқығы бар.

4. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫНЫҢ МӨЛШЕРІ

- 4.1. Сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру сомасы айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде (бұдан әрі - "АЕК") тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген. Сақтандыру сомасының мөлшері қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп ықтимал саны:
- 4.1.1. 600 мың-егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны төрт мың адамнан асса;
- 4.1.2. 350 мың-егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны екі мың адам болса, төрт мың адамнан аспаса;
- 4.1.2. 225 мың-егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны бір жарым мыңнан астам адамды құраса, бірақ екі мың адамнан аспаса;
- 4.1.3. 115 мың-егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны жеті жүз елуден астам адамды құраса, бірақ бір жарым мың адамнан аспаса;
- 4.1.4. 50 мың-егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны үш жүзден астам адамды құраса, бірақ жеті жүз елу адамнан аспаса;
- 4.1.5. 30 мың-егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны елу адам болса, бірақ үш жүз адамнан аспаса;
- 4.1.5. 12 мың-егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны жетпіс бес адам болса, елу адамнан аспайды;
- 4.1.6. 5 мың-егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны он адам болса, жетпіс бес адамнан аспайды;
- 4.1.7. 1 мың - басқа декларацияланатын қауіпті өндірістер үшін, егер қауіпті өндірістік факторлардың әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны он адамды құраса.

5. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫНЫҢ

МӨЛШЕРІ

- 4.2. Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйлықақысының мөлшері қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектінің қауіптілік деңгейіне байланысты сақтандыру сомасы мөлшерінің 0,72-ден 2,02 пайызға дейінгі шегінде Тараптардың келісімі бойынша белгіленеді.
- 4.3. Белгілі бір объект үшін сақтандыру тарифінің шамасы уәкілетті орган жыл сайын айқындайтын объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейіне байланысты белгіленеді.
- 4.4. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру тарифі, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган айқындаған объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейі ескеріле отырып белгіленеді.
- 4.5. Декларациялауға және сақтандыруға жататын қауіпті өндірістік объектілері бар ұйымдардың қауіптілігінің жыл сайынғы жалпы деңгейі туралы ақпаратты уәкілетті орган өзінің интернет-ресурсында немесе республикалық мерзімді баспа басылымдарында қазақ орыс тілдерінде орналастырады.
- 4.6. Объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейі сақталған немесе төмендетілген кезде сақтандыру сыйлықақысы осы бөлімге сәйкес белгіленген сақтандыру тарифі бойынша төленеді.
- 4.7. Орташа салалық көрсеткіштермен салыстырғанда объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейі

ұлғайған кезде сақтандыру тарифіне объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейін ұлғайтудың он пайыз мөлшеріндегі ұлғайту коэффициенті қолданылады.

- 4.8. Ұлғайту коэффициентін ескере отырып, сақтандыру тарифінің шамасы осы бөлімнің 6.1-тармағында белгіленген сақтандыру тарифінің мөлшерінен аспауға тиіс.

5. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫН ТӨЛЕУ ТӘРТІБІ МЕН МЕРЗІМДЕРІ

- 5.1. Сақтандыру сыйлықақысы сақтандыру шарты жасалғаннан кейін он күн ішінде біржолғы төленеді.
- 5.2. Сақтандыру шарты кез келген негіздер бойынша өзгерген кезде жаңадан есептелген және бұрын төленген сақтандыру сыйлықақыларының арасындағы айырма он бес күн ішінде қосымша төлеуге (қайтаруға) жатады.
- 5.3. Сақтандыру шартында сақтанушының сақтандыру шартында айқындалған тәртіппен сақтандыру жарналарын енгізу арқылы сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеуге құқығы көзделуі мүмкін.
- 5.4. Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысын сақтандырушының интернет - ресурсы арқылы қолма-қол ақшасыз тәсілмен төлеу мүмкіндігін ұсынады.

6. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫ ЖӘНЕ ОНЫ ЖАСАСУ ТӘРТІБІ

- 6.1. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру интерпретациялық сақтандырушымен жасалатын сақтандыру шартының негізінде жүзеге асырылады.
- 6.2. Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектінің біреуден артық иесі болған кезде сақтандыру шарты объектінің барлық иелерін сақтандыру полисінде сақтандырылған ретінде міндетті түрде көрсете отырып, олардың кез келгенімен жасалады.
- 6.3. Сақтандыру шартында моральдық зиянды, жоғалған пайданы өтеуді және тұрақсыздық айыбын төлеуді қоспағанда, үшінші тұлғаның өміріне, денсаулығына (немесе) мүлкіне, қауіпті өндірістік факторға байланысты туындаған міндеттемелер бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыру көзделеді.
- 6.4. Сақтандыру шарты бойынша сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндеттенеді, ал Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушыға (пайда алушыға) Заңда және Қағидаларда (ережелерде) белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндеттенеді.
- 6.5. Сақтандыру шарты сақтандырушының сақтандыру полисін электрондық нысанда ресімдеуі арқылы жасалады
- 6.6. Сақтанушының өтініші сақтандыру шартын жасасу үшін негіз болып табылады.
- 6.7. Сақтандыру шартында көрсетілуге тиіс талаптардың толық ответственностьігі үшін сақтандырушы жауапты болады. Сақтандыру шарты бойынша дау туындаған жағдайда оның жекелеген талаптарының толық болмауына байланысты дау сақтанушының пайдасына шешіледі.
- 6.8. Сақтанушының қалауы бойынша сақтандыру шарты сақтандырушыға жазбаша жүгіну не сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып, сақтанушы арасында сақтандырушы арасында электрондық нысанда ақпарат алмасу жолымен жасалуы мүмкін.
- 6.9. Егер сақтандырушы сақтанушының (сақтандырылушының) немесе Ережеде көзделгенмен салыстырғанда үшінші тұлғаның жағдайын нашарлататын шарттармен сақтандыру шартын жасаса, онда сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандырушы Ережеде белгіленген шарттарда Сақтанушы(сақтандырылушы)немесе үшінші тұлға алдында міндеттеме алады.

7. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ

- 7.1. Сақтандыру шарты, егер сақтандыру шартының талаптарында өзгеше көзделмесе, сақтанушы бірінші сақтандыру жарнасын төлеген сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.
- 7.2. Сақтандыру шарты ол күшіне енген күннен бастап он екі айдан аспайтын мерзімге жасалады.
- 7.3. Объектінің иесі он екі айдан кем мерзімде қызметті жүзеге асырған кезде сақтандыру шарты қызметті жүзеге асыру мерзіміне, бірақ алты айдан кем емес мерзімге жасалады.
- 7.4. Сақтандыру қорғанысының қолданылу мерзімі сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.
- 7.5. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру шартының қолданылуы Қазақстан Республикасының аумағымен шектеледі.

8. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫН ТОҚТАТУ

- 8.1.1. Сақтандыру шарты мынадай жағдайларда тоқтатылды деп есептеледі:
- 8.1.2. сақтандыру шартының қолданылу мерзімінің өтуі; досрочногo прекращенія Договора страхования;
- 8.1.3. Сақтандырушының сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемін(сақтандыру төлемдерін) жүзеге асыруы.
- 8.2. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатудың тәртібі, талаптары мен салдары Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленеді.

9..САҚТАНУШЫНЫҢ,САҚТАНДЫРУШЫНЫҢ,ҮШІНШІ ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

8.3. Сақтанушы құқылы:

- 8.3.1. сақтандырушыдан объектілер иелерінің жауапкершілігін, сақтандыру шарты бойынша өз құқықтары мен міндеттерін міндетті сақтандыру шарттарын түсіндіруді талап ету;
- 8.3.2. сақтандыру тәуекелін бағалау үшін тәуелсіз сарапшыны тартуға;
- 8.3.3. келтірілген зиянның мөлшерін бағалау нәтижелерімен және сақтандырушы және (немесе) тәуелсіз сарапшы жүргізген сақтандыру төлемінің мөлшерін есептеумен танысуға;
- 8.3.4. сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатуға;
- 8.3.5. Ереженің 17-тарауында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып,сақтандырушыға не сақтандыру омбудсменіне немесе сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін сотқа жүгінуге;

- 8.3.6. өтініш пен қоса беріліп отырған құжаттарды сақтандыру омбудсменіне(тікелей сақтандыру омбудсменіне, втоммерцетесегоинтернет-ресурсқа немесе сақтандырушы,оның ішінде оның филиалы,өкілдігі арқылы)жіберуге;
- 8.3.7. сақтандыру шартының талаптарын сақтандыруқорысқанның төмендеуіне әкеп соғуы мүмкін мән-жайлар өзгерген жағдайда, қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіруқауіпсіздігімен байланысты объектіде (сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығы немесе ол басталған кезде ықтимал зиян мөлшері)өзгертуді талап етуге;
- 8.3.8. Занда және Қағидаларда көзделген жағдайларда және тәртіппен сақтандыру төлемін алуға;
- 8.3.9. Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де іс-әрекеттер жасауға.

8.4. **Сақтанушы міндетті:**

- 8.5. сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде,тәртіппен және мерзімде сақтандыру сыйлықақысын төлеу;
- 8.5.1. шарт жасалған күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде бұл туралы уәкілетті органды хабардар етсін;
- 8.5.2. сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті ерікті сақтандырудың алдыңғы шарттары,сақтандыру жағдайлары, сақтандыру төлемдері және сақтандыру шартын жасасу үшін қажетті өзге де мәліметтер туралы ақпарат беруге;
- 8.5.3. үш жұмыс күні ішінде сақтандырушыға және уәкілетті мемлекеттік органға олардың құзыретіне сүйене отырып,егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер етуі мүмкін болса, мән-жайлардың өзгерістері туралы хабарлау;
- 8.5.4. қызметі сақтандыру тәуекелін едәуір арттыруы мүмкін үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектіні жоспарланып отырған жаңғырту және (немесе) қайта бейіндеу туралы сақтандырушыны және мемлекеттік органдарды олардың құзыретіне сүйене отырып хабардар ету;
- 8.5.5. қауіпті өндірістік факторлардың үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиянды әсерін болғызбау жөнінде қажетті және ықтимал шараларды қабылдау;
- 8.5.6. дереу,бірақ үш күннен кешіктірмей, ол сақтандыру жағдайының басталғаны туралы білгендей, бұл туралы сақтандырушыға хабарлаңыз;
- 8.5.7. қауіпті өндірістік факторлардың үшінші тұлғалардың өміріне,денсаулығына/немесе мүлкіне зиянды әсері туындаған кезде орын алған жағдайларда ықтимал залалдардың алдын алу немесе азайту, оның ішінде мүлікті құтқару және зардап шеккен адамдарға көмек көрсету бойынша ақылға қонымды және қолжетімді шаралар қабылдау;
- 8.5.8. сақтандырушының өкіліне қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектідегі аварияның, инциденттің туындау себептері мен өзге де мән-жайларын дербес тексеру жүргізу мүмкіндігін қамтамасыз ету;
- 8.5.9. жәбірленуші мүліктің және зақымдану аймағының сақталуын қамтамасыз ету үшін (егер бұл қауіпсіздік мүдделеріне қайшы келмесе немесе залал мөлшеріне әсер етпесе) оларды сақтандырушының өкілі тексергенге дейін барлық шараларды қабылдаңызсақтандыру жағдайының басталуынан кейін пайда болды;
- 8.5.10. сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу себептері, барысы мен салдары туралы, сондай-ақ келтірілген зиянның сипаты мен мөлшері туралы соттауға мүмкіндік беретін барлық қолда бар ақпаратты(қажет болған жағдайда-жазбаша нысанда)және құжаттаманы ұсыну;
- 8.5.11. қауіпті өндірістік фактормен үшінші тұлғалардың өміріне,денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу туралы талап қою немесе талап қою туралы өзіне белгілі болғандай, үш жұмыс күні ішінде бұл туралы сақтандырушыға кез келген қолжетімді тәсілмен хабарлау;
- 8.5.12. зиян келтіруге жауапты тұлғаға кері талап қою құқығын сақтандырушыға көшуді қамтамасыз ету;
- 8.5.13. сақтандыру шартында және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасауға.

8.6. **Сақтандырушы құқылы:**

- 8.6.1. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде көзделген мәліметтерден басқа, сақтанушыны(сақтандырылушыны)қағидаларға сәйкес сақтандыру шартын жасасу үшін қажетті мәліметтерді, оның ішінде объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті және ерікті сақтандырудың алдыңғы шарттары,сақтандыру жағдайлары және сақтандыру төлемдері туралы ақпаратты ұсынуды талап етуге міндетті;
- 8.6.2. сақтандыру тәуекелін бағалау үшін тәуелсіз сарапшыны тарту;

- 8.6.3. тиісті мемлекеттік органдар мен ұйымдардан олардың құзыретіне сүйене отырып, үшінші тұлғаларға келтірілген зиянның мөлшерін сақтандыру жағдайының фактісін растайтын құжаттарды сұратуға;
- 8.6.4. үшінші тұлғалардың бүлінген мүлкін және зақымдану аймағын тексеруге қатысу және тексеру актілеріне қол қою;
- 8.6.5. қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектіде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғуы мүмкін мән-жайлар өзгерген жағдайда сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді талап ету (сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығы немесе ол басталған кезде ықтимал зиян мөлшері);
- 8.6.6. келтірілген зиянды өтеуге байланысты қатынастарда Сақтанушының(сақтандырылушының) атынан және оның тапсырмасы бойынша сөз сөйлеуге;
- 8.6.7. 8.6.7. Сақтанушының(сақтандырылушының) тапсырмасы бойынша оның атынан сотта істерді жүргізуді өз мойнына алуға
- 8.6.8. пайда алушылар қоятын талап-арыздарға қатысты. Алайда, бұлар
- 8.6.9. Сақтандырушының іс әрекетін сақтандыру төлемін жүзеге асыру жөніндегі өзінің міндетін мойындау ретінде бағалауға болмайды;
- 8.6.10. зиян келтіруге жауапты адамға кері талап қою құқығын беру;
- 8.6.11. Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де іс-әрекеттер жасау.

1.4. Сақтандырушы міндетті:

- 11.4.1. сақтанушыны (сақтандырылушыны) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарымен таныстыру, оның сақтандыру шартынан туындайтын құқықтары мен міндеттерін түсіндіру;
 - 11.4.2. сақтанушыға(сақтандырылушыға) сақтандыру полисін рәсімдеу;
 - 11.4.3. сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемін Заңда және Қағидаларда көзделген тәртіппен және шарттарда жүргізісін;
 - 11.4.4. сақтандыру жағдайының басталу фактісін және сақтандырушының өтеуге жататын зиянның мөлшерін растайтын құжаттар жеткіліксіз болған жағдайда, үш жұмысшының күнінің өтуі жолдау бұл туралы өтініш берушіге жетіспейтін және (немесе) дұрыс ресімделмеген құжаттардың толық тізбесін көрсете отырып хабарлау;
 - 11.4.5. сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылданған жағдайда сақтанушыға (пайда алушыға) жазбаша нысанда бас тарту себептерінің дәлелді негіздемесін жіберуге;
 - 11.4.6. сақтандыру құпиясын қамтамасыз ету;
 - 11.4.7. сақтанушыдан(үшінші тұлғадан, пайда алушыдан) өтініш алған кезде сақтанушының (үшінші тұлғаның, пайда алушының) талаптарын қарау және бес жұмыс күні ішінде дауды одан әрі реттеу тәртібін көрсете отырып, жазбаша жауап беру;
 - 11.4.8. сақтанушыдан (үшінші тұлғадан, пайда алушыдан) сақтандыру омбудсменіне жіберілетін өтінішті алған кезде осы өтінішті, сондай-ақ оған қоса берілетін құжаттарды сақтандыру омбудсманына алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде қайта жолдау;
 - 11.4.9. сақтандыру шартында және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасауға
- 11.5. Үшінші тұлғалардың құқығы:**
- 11.5.1. сақтандырушыға қауіпті өндірістік факторлардың олардың өміріне, денсаулығына және/немесе мүлкіне зиянды әсері нәтижесінде болған сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлау;
 - 11.5.2. Сақтанушының(сақтандырылушының) орнына сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды жинауды жүргізу және оларды сақтандырушыға ұсыну;
 - 11.5.3. келтірілген зиянның мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдаланыңыз;
 - 11.5.4. келтірілген зиян мөлшерін бағалау нәтижелерімен және сақтандыру төлемінің мөлшерін есептеумен танысу;
 - 11.5.5. сақтандыру төлемін Ережеде белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде алу;
 - 11.5.6. Ереженің 17-тарауында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандырушыға не сақтандыру омбудсманына немесе сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін сотқа жүгінуге;
 - 11.5.7. өтініш пен қоса беріліп отырған құжаттарды сақтандыру омбудсменіне(тікелей сақтандыру омбудсменіне, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы не сақтандырушы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі арқылы) жіберуге;
 - 11.5.8. сақтанушыға келтірілген зиян сомасының алынған сақтандыру төлемінің сомасынан асып кетуі мөлшерінде келтірілген зиянды өтеу туралы талап қою.
 - 11.5.9. Заңдарда көзделген жағдайларда 11.5-тармақта белгіленген үшінші тұлғалардың құқықтары. Өзге

тұлғаларға (пайда алушыларға) көшеді.

9. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНІҢ МӨЛШЕРІ

- 9.1. Сақтандыру төлемінің мөлшерін сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы келтірілген зиян мөлшерінде деректері бар басқа да материалдардың себептерін, инцидентін, сот шешімдерін тергеу актісі негізінде айқындайды.
- 9.2. Әрбір үшінші тұлғаның өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемінің мөлшері тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде заңмен және қағидалармен белгіленеді) және:
 - 9.2.1. өлім кезінде-1000;
 - 9.2.2. мүгедектік белгіленген кезде:
 - I топ-800
 - II топ-600
 - III топ-500
 - Мүгедек бала-500
- 9.2.3. мүгедектік-амбулаториялық және (немесе) стационарлық емдеуге арналған нақты шығыстар мөлшерінде, бірақ 300 АЕК-тен аспайды. Бұл ретте стационарлық емдеудің әрбір күні үшін сақтандыру төлемінің мөлшері кемінде 2 АЕК-ті құрауға тиіс.
- 9.3. Мүліктің бүлінуі кезінде келтірілген зиянның мөлшері сақтандыру жағдайы басталғанға дейін орын алған мүліктің тозуын ескере отырып, оны қалпына келтіру құнын есептеу негізінде айқындалады.
- 9.4. Мүлікті қалпына келтіру құны сақтандыру жағдайы басталған кезде қолданыста болған орташа нарықтық бағалар мен тарифтер негізінде айқындалады.
- 9.5. Мүлікті жою кезінде келтірілген зиянның мөлшері сақтандыру жағдайының басталу күнін ескере отырып, мүліктің нақты құнын негізге ала отырып айқындалады.
- 9.6. Егер оны қалпына келтіру техникалық мүмкін болмаса немесе экономикалық тұрғыдан негізделмесе, мүлік жойылды деп есептеледі. Мүлікті қалпына келтіру, егер күтілетін шығыстар (қалпына келтіру құны) сақтандыру жағдайы басталған күнге есептелген амортизацияны ескере отырып, мүліктің нақты құнының сексен пайызынан асатын болса, экономикалық негізсіз болып саналады.
- 9.7. Сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде әрбір үшінші тұлғаның мүлкіне келтірілген зиянның мөлшерін сақтанушының (сақтандырылушының) немесе пайда алушы болып табылатын бас тұлғаның өтініші бойынша Сақтандырушы айқындайды. Келтірілген зиянның мөлшерін бағалауды қажет болған жағдайда тәуелсіз сарапшы жүргізе алады. Келтірілген зиянды бағалау нәтижелерімен келіспеген жағдайда Тараптар өзгеше дәлелдеуге құқылы.
- 9.8. Сақтандыру төлемі үшінші тұлғаға келтірілген залалдың (нақты залалдың) мөлшерінен аспауға тиіс.
- 9.9. Әрбір үшінші тұлғаның өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемі Ережелерде 12.2-тармақта белгіленген мөлшерде жүзеге асырылады.
- 9.10. Сақтандырушы келтірілген зиянның мөлшерін айқындау мақсатында қосымша тергеу жүргізуге құқылы. Осыған байланысты ол апатты, инцидентті техникалық тексеру материалдарын, зиян келтіруге байланысты мемлекеттік органдардан құжаттарды, жоғалған (бүлінген, қаза тапқан) мүліктің құнын, жүргізілген жұмыстардың құнын, келтірілген шығындарды, сондай-ақ өзге де қажетті құжаттарды бағалауға мүмкіндік беретін медициналық құжаттарды, шоттарды талап етуге құқылы.
- 9.11. Сақтандыру төлемдері сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасы шегінде жүргізіледі.
- 9.12. Үшінші тұлғаларға келтірілген зиянды толық өтеу үшін сақтандыру сомасы жеткіліксіз болған кезде сақтандырушы сақтандыру төлемдерін 14.5-тармақта көзделген тәртіппен сақтандыру шартында айқындалған сақтандыру сомасы шегінде жүзеге асырады. Ережелер. Бұл ретте пайда алушы келтірілген зиян сомасының алынған сақтандыру төлемінің сомасынан асып кетуі мөлшерінде келтірілген зиянды сақтанушыға (сақтандырылушыға) тікелей өтетуге талап қоюға құқылы.
- 9.13. Объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін бірнеше Сақтандырушыларда сақтандыру кезінде әр сақтандырушыкеремет сақтанушының жасалған шартқа сәйкес жауапкершілігі, алайда Сақтанушының (пайда алушының) барлық сақтандырушылардан алған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы нақты залалдан аспауы керек.
- 9.14. Бұл ретте Сақтанушы кез келген сақтандырушыдан жасалған шартпен көзделген сақтандыру сомасы көлемінде сақтандыру төлемін алуға құқылы. Егер алған сақтандыру төлемі нақты талапты, сақтанушыны қамтыса, басқа сақтандырушының жоқ сомасын алуға құқылы.
- 9.15. Сақтандырушылар келтірген залалдың салдарынан сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара босатылған сақтандырушы, жұмсалған шығыстарды шегергендегі сақтандыру сыйлықақыларының

тиісті бөлігін сақтандырушыға беруге міндетті.

- 9.16. Келтірілген зиянды басқа адамдар да өтеген жағдайларда сақтандырушы сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемінің сомасы мен басқа адамдар өтейтін сома арасындағы айырманы ғана төлейді. Сақтанушы сақтандырушыға өзіне белгілі болған, үшінші тұлғаларға зиянды өтеу үшін басқа тұлғалар жүргізген төлемдер туралы хабарлауға міндетті.
- 9.17. Сақтандырушы сондай-ақ сақтанушының шығынды сақтандыру жағдайының алдын алу немесе азайту мақсатында шеккен шығындарын өтеуге міндетті, егердакиерашығыстар сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін қажет болды және (немесе) жүргізілді, тіпті тиісті шаралар сәтсіз болса да. Аталған шығыстарды өтеуді сақтандырушы тиісті шығындар туралы актіні алған күннен бастап отыз күн ішінде, бірақ сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудан бұрын жүргізбейді.
- 9.18. Сақтанушының көрсетілген шығыстары нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы сақтандыру шартында көзделген сомадан асып кеткен сақтандыру шығындарынан асып кетуі үшін. Егер шығыстар сақтанушының сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаса, олар сақтандыру сомасына қарамастан толық мөлшерде өтеледі.
- 9.19. Жәбірленуші қайтыс болған жағдайда, оның мұрагерлері болмаған жағдайда, жәбірленушіні жерлеуді жүзеге асырған адамға сақтандырушы нақты шығындардың мөлшерінде, бірақ сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасы шегінде Қажетқажет шығындарын өтейді.

10. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ ЖӘНЕ ШЫҒЫН МӨЛШЕРІ

- 9.20. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты сақтанушы(сақтандырылған)не пайда алушы болып табылатын өзге тұлға мынадай құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша нысанда ұсынады:
 - 9.20.1. қауіпті өндірістік фактормен үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу туралы соттың Заңға сәйкес келіп түскен шешімін растайтын құжаттарды қоса бере отырып, пайда алушының зиянды өтеу туралы Сақтанушы таныған талабы;
 - 9.20.2. зиянның алдын алу немесе мөлшерін азайту жөнінде шаралар қабылдауға байланысты шығыстарды растайтын құжаттар (бар болса).
- 9.21. Өтініш берушінің қалауы бойынша сақтандыру төлемі туралы талап электрондық көшірмелер немесе электрондық құжаттар түрінде сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды қоса бере отырып, электрондық нысанда жіберілуі мүмкін. Бұл ретте электрондық нысанда сақтандыру төлемі туралы талап өтініш берушіні сақтандырушының орналасқан жері бойынша құжаттардың түпнұсқаларын сақтандырушыға ұсынудан босатпайды.
- 9.22. Құжаттарды қабылдаған сақтандырушы өтініш берушіге ұсынылған құжаттардың толық тізбесін және олардың қабылданған күнін көрсете отырып анықтама беруге міндетті.
- 9.23. Сақтанушы(сақтандырылған, пайда алушы)сақтандыру төлемі туралы талапты электрондық нысанда жіберген жағдайда сақтандырушы оған осы анықтаманы электрондық нысанда ұсына алады.

10. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ШАРТТАРЫ МЕН ТӘРТІБІ

- 10.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру кезінде Сақтандырушы сақтанушыдан(Сақтандырылушыдан) немесе пайда алушы болып табылатын өзге тұлғадан оның сақтандырушыға талап қою құқығын шектейтін шарттарды қабылдауды талап етуге құқылы емес.
- 10.2. Пайда алушы үшінші тұлға (ол қайтыс болған жағдайда, Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес құқық өтемақысы бар адам, қайтыс болуына байланысты)немесе үшінші тұлғаға (залалды өтеуге құқығы бар тұлғаға) заңда белгіленген сақтандырушының жауапкершілігі шегінде келтірілген зиянды өтеген және сақтандыру төлеміне құқығы бар тұлға болып табылады.
- 10.3. Сақтандыру төлемін сақтандырушы Ереже-Қағидалардың 13-бөлімінде көзделген құжаттарды алған күннен бастап отыз күннен кешіктірмей жүргізеді.
- 10.4. Сақтандыру төлемі уақтылы жүзеге асырылмаған кезде сақтандырушы пайда алушыға Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген тәртіппен және мөлшерде тұрақсыздық айыбын төлеуге міндетті.
- 10.5. Сақтандырушы немесе сот шешімімен сақтандыру жағдайы деп танылған қауіпті өндірістік фактормен үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу туралы өтініштерді қанағаттандыру мынадай кезектегі бірнеше өтініштің түсуі, бір мезгілде түсуі тәртібімен жүзеге асырылады:
 - 10.5.1. бірінші кезекте жеке тұлғалардың өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянды өтеу туралы талаптар қанағаттандырылады;
 - 10.5.2. екінші кезекте жеке тұлғалардың мүлкіне келтірілген зиян өтеледі;

10.5.3. үшінші кезекте заңды тұлғалардың мүлкіне келтірілген зиян өтеледі.

11. САҚТАНДЫРУШЫНЫ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДАН БОСАТУ НЕГІЗДЕРІ

- 11.1. Егер сақтандыру жағдайы салдарынан болған болса, сақтандырушы сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тартуға құқылы:
 - 11.1.1. қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-әрекеттерді қоспағанда, пайда алушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттерін;
 - 11.1.2. Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайына себеп-салдарлық байланыстағы қасақана қылмыстар немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған пайда алушының іс-әрекеттері.
- 11.2. Егер сақтандыру жағдайы салдарынан болған жағдайда сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады:
 - 11.2.1. соғыс қимылдары;
 - 11.2.2. азаматтық соғыс, әр түрлі халықтық толқулар, жаппай тәртіпсіздіктер немесе ереуілдер.
- 11.3. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін мыналар да негіз бола алады:
 - 11.3.1. сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан тыс зиянды өтеу туралы кез келген талаптар;
 - 11.3.2. Сақтанушының (сақтандырылушының) және (немесе) пайда алушы болып табылатын өзге тұлғаның залал келтіргені үшін кінәлі адамнан залалдың тиісті өтемін алуы;
 - 11.3.3. сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламау.
- 11.4. Сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешімді сақтандырушы отыз күн ішінде сақтанушыға (сақтандырылушыға) және (немесе) пайда алушыға бас тарту себептерін дәлелді негіздей отырып, жазбаша нысанда қабылдайды және хабарлайды.
- 11.5. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына сақтанушы (сақтандырылушы) және (немесе) пайда алушы болып табылатын өзге тұлға сотқа шағым жасай алады.

12. ЗИЯН КЕЛТІРГЕН АДАМҒА КЕРІ ТАЛАП ҚОЮ ҚҰҚЫҒЫ.

- 12.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушының төленген сома шегінде сақтанушыға кері талап қоюға құқығы бар:
 - 12.1.1. Сақтанушының (Сақтандырылушының) сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;
 - 12.1.2. Сақтанушының (Сақтандырылушының) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайына себеп-салдарлық байланыстағы қасақана қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылық деп танылған іс-әрекеттер жасауы;
 - 12.1.3. Сақтанушының (сақтандырылушының) оны азайту бойынша ақылға қонымды және қолжетімді шараларды қасақана қабылдамауы нәтижесінде зиян мөлшерін ұлғайту;
 - 12.1.4. Сақтанушының (сақтандырылушының) сақтандырушыға сақтандыру объектісі туралы, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтерді хабарлауы;
 - 12.1.5. Сақтанушының (Сақтандырылушының) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты адамға өзінің талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ талап ету құқығының ауысуы үшін қажетті құжаттарды Сақтандырушыға беруден бас тартуы.
- 16.2. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға төленген сома шегінде Сақтанушының (Сақтандырылушының) сақтандыру шарты бойынша өтелген келтірілген зиян үшін жауапты тұлғаға кері талап қою құқығы өтеді.
- 12.2. Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушының қызметтік, лауазымдық немесе өзге де Еңбек міндеттерін бұзуы қауіпті өндірістік фактордың пайда болу себебінен, қасақана әрекет ету жағдайларынан басқа, олардың қызметкерлеріне кері талап қоюға құқығы жоқ.

13. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫ БОЙЫНША ДАУЛАРДЫ РЕТТЕУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

- 13.1. Сақтандыру шартынан туындайтын дау болған кезде Сақтанушы (үшінші тұлға, Пайда алушы) :
 - 13.2. сақтандырушыға (оның ішінде сақтандырушының филиалы, өкілдігі, интернет-ресурстары арқылы) талаптарды көрсете отырып, талаптарды растайтын құжаттарды не
 - 13.3. сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы не сақтандырушы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі арқылы) немесе сақтандыру шартынан туындайтын дауларды реттеу үшін сотқа өтініш жіберу.
- Сақтандырушы сақтанушыдан (үшінші тұлғадан, Пайда алушыдан) өтініш алған кезде бес жұмыс

күні ішінде дауды одан әрі реттеу тәртібін көрсете отырып, жазбаша жауапты қарайды және ұсынады.

- 13.4. Сақтанушы (үшінші тұлға, Пайда алушы) Сақтандырушының сақтандыру омбудсменіне жүгінген жағдайда, Сұрау салушы (үшінші тұлға, пайда алушы), сақтандыру омбудсманы сұрау салуды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде дауды қарауға және шешуге қатысты құжаттарды ұсынуға міндетті.

18. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

- 13.5. Сақтандыру шарты бойынша сақтандырушы мен Сақтанушы арасындағы барлық даулар келіссөздер арқылы шешіледі.
- 13.6. Келісімге қол жеткізілмеген кезде дау Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген тәртіппен қаралады.

19. ҚОСЫМША ШАРТТАР

- 18.3. Ережеде айтылмағанның бәрі Сақтандыру шартымен (полисімен) және Қазақстан Республикасының заңнамасымен реттеледі.